

---

# האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

היסטוריה של הקולוניאליזם המודרני באסיה ובאפריקה - 38104

תאריך עדכון אחרון 27-08-2024

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: לימודי האסלאם והמזרח התיכון

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ליאת קוזמא

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: [liat.kozma@mail.huji.ac.il](mailto:liat.kozma@mail.huji.ac.il)

שעות קבלה של רכז הקורס:

מורי הקורס:

## פרופ ליאת קוזמא

### תאור כללי של הקורס:

הקורס יבחן את ההיסטוריה של הקולוניאליזם המודרני, החל מאמצע המאה התשע עשרה ועד לאמצע המאה העשרים, תוך התמקדות במספר מקרי בוחן, כגון אלג'יריה, מרוקו, ניגריה וקונגו, וכן בכמה תימות, כגון בריאות הציבור, תכנון עירוני ומגדר.

### מטרות הקורס:

#### תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

היכרות עם ההיסטוריה הקולוניאלית האירופאית במזרח התיכון, אסיה ואפריקה כהיסטוריה חברתית ותרבותית.

### דרישות נוכחות (%) :

### שיטת ההוראה בקורס:

#### רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. מהו הקולוניאליזם המודרני?
2. מיהו הכובש? מיהו הנכבש?
3. עבודת המיסיון
4. רפואה קולוניאלית - מחלות במערב אפריקה
5. אתגרי הכלכלה הקולוניאלית: דה-קולוניזציה
6. המרחב העירוני
7. קונגו הבלגית ואלימות קולוניאלית
8. קולוניאליזם גרמני והשאלה היהודית
9. משפט, רפואה וחברה
10. יחסים בין-גזעיים והמרחב האינטימי
11. אלימות קולוניאלית: הדוגמא של איטליה
12. אלג'יר ודה-קולוניזציה

#### חומר חובה לקריאה:

1. מהו הקולוניאליזם המודרני?  
רות ג'ניאו, הקולוניאליזם האירופי: אידיאולוגיה, מדיניות, התנגדות. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה, 2012.

---

2. מיהו הכובש? מיהו הנכבש?

אלבר ממי, דיוקן הנכבש ולפני כן דיוקן הכובש. הקדמה מאת ז'ן-פול סארטר; תרגום מצרפתית: אבנר להב; אחרית דבר: דניס שרביט. ירושלים: כרמל, תשס"ה, 2005.

3. עבודת המיסיון

Ferguson, Susanna. "Astronomy for Girls: Pedagogy and the Gendering of Science in Late Ottoman Beirut." *JMEWS: Journal of Middle East Women's Studies* 19 iii (January 1, 2023): 291-316.

4. רפואה קולוניאלית - מחלות במערב אפריקה

יבגני צ'רפ על מחלות באפריקה: <https://www.soundcloud.com/yevgenycherp/il-historia/com>

5. אתגרי הכלכלה הקולוניאלית: דה-קולוניזציה

שלר, לין 2019. "עבודה בזמן ניגרי: נקודות ראות מעמדיות על דה-קולוניזציה ולאומיות כלכלית בניגריה." היסטוריה: כתב-עת של החברה ההיסטורית הישראלית 43-44 (אלול תשע"ט), עמ' 197-1975.

6. המרחב העירוני

Abu-Lughod, Janet L. *Rabat: Urban Apartheid in Morocco. Course Book*. Princeton, NJ: Princeton University Press, 2014, chapter 8.

7. קונגו הבלגית ואלימות קולוניאלית

\*פודקסט הסטוריה גדולה בקטנה: <https://www.soundcloud.com/galpeter/il-historia/com>

8. קולוניאליזם גרמני והשאלה היהודית

אברהם, דורון. "פטריסטיזם, גזענות וביקורת: יהודי גרמניה והאתגר הקולוניאלי." ציון: רבעון לחקר תולדות ישראל, 87 (2022), 382-355.

9. משפט, רפואה וחברה

ג'ניאו, רות. "רעיון המודרניות, נתיחת גופות ותפיסת המוות: בין צרפת למערב אפריקה, 1918-1945", זמנים: רבעון להיסטוריה, 149 (2024), עמ' 38-49

10. יחסים בין-גזעיים והמרחב האינטימי

אן לורה סטולר, "עלבונות מיניים וגבולות גזעיים: כשירות תרבותית הסכנות הטמונות בנישואי תערובת," יהודה שנהב ויוסי יונה (עורכים), גזענות בישראל (ירושלים: מכון ון ליר והוצאת הקיבוץ המאוחד, 2008), 257-220.

11. אלימות קולוניאלית: הדוגמא של איטליה

ג'וזפה פינאלדי, "פשיזם, אלימות וקולוניאליזם איטלקי," דפים לחקר השואה, ל"ב (תשע"ט, 2018), עמ' 81-57.

12. אלג'יר ודה-קולוניזציה

הורן, אליסטר. מלחמה פראית לשלום: מלחמת אלג'יריה. תרגום: עמנואל לוטם. תל אביב: משרד הבטחון, 1989, פרק 2.

---

13. סיכום

חומר לקריאה נוספת:

מרכיבי הציון הסופי:

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 80 %  
מטלות הגשה במהלך הסמסטר: תרגילים / עבודות / מבדקים / דוחות / פורום / סימולציה ואחרות  
20 %

מידע נוסף / הערות: